

συζύγῳ αὐτῆς, διαμένοντι ἐν Στράττων, τὰ εὐσεβῆ ταῦτα λόγια· τῇ 25 Σεπτεμβρίου 1682, εὐρισκομένου προσωρινῶς ἐν Λονδίνῳ τοῦ λόρδου Ῥώσσελ, ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἔγραψεν αὐτῷ τὰ ἑξῆς ἐκ Στράττων :

« Δὲν γνωρίζω τι νέον ἀρ' ὅτου ἀνεχώρησες. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γνωρίζω » ἀκριβῶς καὶ περὶ τοῦ ὁποίου εἶμαι τόσῳ θεβαία ὅσῳ ὅτι ζῶ, εἶν' ὅτι ἀπὸ » δώδεκα ἡδὴ ἐτῶν σ' ἀγαπῶ τοσοῦτον περιπαθῶς ὅσον οὐδέποτε γυνὴ ἡδυ- » νήθη ν' ἀγαπήσῃ, ἐλπίζω δὲ νὰ εἶμαι ἡ αὐτὴ ἐπὶ δώδεκα ἀκόμει ἔτη, πάν- » ποτε εὐτυχῆς καὶ ὅλως ὑμετέρα. »

(Ἔπεται.)

Περὶ τῶν ἐν Κριμαίᾳ ἀνευρεθεισῶν ἀρχαιοτήτων.

Κατὰ τὸ 1816 ἤρξαντο ἐν τῇ Κριμαίᾳ ὑπὸ τινος πρόσφυγος Γάλλου, δια-
τελοῦντος ἐν ὑπηρεσίᾳ τῆς Ῥωσσίας, τινὲς ἀνασκαφαί, αἵτινες διὰ χρημα-
τικῆς συνδρομῆς τοῦτότε διοικητοῦ τοῦ Kertz κόμητος Roumantzof ἐπὶ
πλέον ἐξετάθησαν. Αἱ ἀνασκαφαί περιωρίσθησαν κατ' ἀρχάς εἰς τινὰ λοφίδια,
εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους τινός, τοῦ Μιθριδάτου ὀνομαζομένου, κείμενα. Ἐν
τῷ μεταξὺ τοῦ 1816 καὶ 1828 τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν εὐρεθέντα συνίσταν-
το εἰς διάφορα κοσμήματα τῶν βραχιόνων, τοῦ λαιμοῦ, κεκοσμημένα μὲ διά-
φορα ἐμβλήματα. Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐποχῆς αἱ ἀνασκαφαί ἐξηκολοῦθουν μετὰ
πλείονος ἐπιστάσις καὶ εἰς μεγαλειτέραν ἔκτασιν, ὥστε τὸ 1831 ἀνεκα-
λύφθη τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀξιοσημεῖωτον μνημεῖον τοῦ Roal Oda, ὅπερ
ἐστὶν ὄρος τῆς τέφρας, ἐν ᾧ εὐρέθησαν τεχνουργήματα τῆς ἀνωτάτης Ἑλ-
ληνικῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ γῇ τῶν Σκυθῶν· τσῦτο τὸ ἀξιοση-
μεῖωτον μνημεῖον ὠκοδόμηται ἐν σχήματι τετραγώνου μετὰ μεγίστης ἐπι-
στάσις καὶ κατὰ ἀξιοθαύμαστον τρόπον· ἐκ τῆς λαμπρότητος αὐτοῦ, καὶ
κυρίως ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ εὐρεθέντων δηλοῦται ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο ἀνήκει
εἰς ἀρχαίον τινα βασιλεῖα τοῦ Παντικαπαίου, πόλεως τῆς Ταυρικῆς χερσονή-
σου, κειμένης ἐπὶ τοῦ Κιμμερικοῦ Βοσπόρου, ἀποικίας τῶν Μιλησίων, ἐχού-
σης λιμένα προσφυῇ καὶ οὔσης τὸ πάλαι καθέδρας τῶν ἡγεμόνων ἐνός αὐτόθι
μικροῦ βασιλείου, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἐνήργουν μέγα ἐμπόριον διὰ
τῶν προϊόντων τῆς χώρας.

Ὁ Σκελετὸς αὐτοῦ ὡς καὶ ὁ τῆς Βασιλείσης εὐρέθησαν ἐν μεταλλίνῳ πε-
ριβλήματι κεκαλυμμένοι, ἐξ' οὗ διαδήματα, ἐνώτια, περιλαίμια καὶ ἄλλα

κοσμήματα, καὶ ταῦτα ἅπαντα, ἐντελεστάτης ἐργασίας καὶ ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ εἰργασμένα, ἦσαν προσηρτημένα· ἐν τῇ αὐτῇ λάρνακι εὑρέθησαν ὅπλα, ἀγγεῖα, ἐπιπλά καὶ εἰκόνες ἐξ ἡλέκτρου, πρὸς τούτοις λείψανά τινα ξυλίνης λάρνακος, ἐν ᾗ ὁ σκελετὸς ἦτον ἐναποτεθειμένος, κεκοσμημένης διὰ ζωγραφιδῶν δυσκόλως διακρινομένων. Παρὰ τοῖς σκελετοῖς τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους ἔκειντο ἕτεροι δύο σκελετοί, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἦν ἀνδρὸς, ὁ δὲ ἕτερος ἵππου, ἀνήκοντος ἀναμφιβόλως εἰς τὸν τοῦ βασιλέως ἵπποκόμον. Μεταξὺ τῶν σκευῶν, ἅτινα ἦσαν τοῦ βασιλέως, εὑρέθησαν τὰ ὅπλα του, τὸ δόρυ καὶ ἐκτὸς τοῦ σκήπτρου καὶ λείψανα μάλιστα τινος, ταῦτα ἅπαντα μὲ διάφορα ποικίλματα ἐκ χρυσοῦ ὡραιότατα κεκοσμημένα. Τὸ πλῆθος τῶν ἐν ταῖς εἰρημέναις λάρναξιν εὑρεθέντων ἀντικειμένων ἦτο τοσοῦτον ὥστε ὀλόκληρον μουσεῖον ἤθελε δυνηθῆναι νὰ κοσμηθῇ ἐξ αὐτῶν, ἐν δυστυχῶς μέγα μέρος τῶν εὑρεθέντων δὲν ἐχάνοντο, μὴ ὑπαρξάσης ἀρκετῆς προφυλάξεως ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς, καὶ ἐκτὸς τούτου, μὴ προφυλαχθείσης τῆς εἰς τὰς λάρνakas εἰσόδου, μέγα μέρος τῶν εὑρεθέντων ὑπὸ ἱεροσύλων ἐκλάπησαν.

Ἐκτὸς τούτου τοῦ τάφου ἀνευρέθη καὶ ἕτερος, ὅστις ἕνεκα τοῦ μεγάλου ποσοῦ τῶν ἐκ χρυσοῦ εἰργασμένων ἀντικειμένων ὀνομάσθη χρυσοῦν ὄρος. Τὰ ἐντὸς τῶν εἰρημένων τάφων εὑρεθέντα ὑπὸ δημοσίων ἀρχαιολόγων καὶ ζωγράφων ἐτακτοποιήθησαν καὶ ἀπεικονίσθησαν καὶ ἐνδιαλαμβάνονται ἐντὸς ἐκτεταμένου συγγράμματος μὲ 86 εἰκονογραφίας. Τινὲς ἐξ αὐτῶν τῶν πινάκων παριστάνουσι τὰ ἐκ χρυσοῦ, ἄλλοι τὰ ἐξ ἡλέκτρου· καὶ ἄλλοι τὰ ἐξ ἐλεφαντίνου ὀστοῦ, ἄλλοι τὰ ἐξ ἀργύρου καὶ ἄλλοι τὰ ἐξ σιδήρου· μεγίστης ὡραιότητος καὶ τέχνης εἶναι τὸ κράνος, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως ἦτο τοῦ βασιλέως καὶ δύνανται νὰ ὀνομασθῇ μοναδικὸν ὡς πρὸς τὴν τέχνην. Ἀπειρον πλῆθος ἀγγείων ἐξ ὕλου, ἐξ ὀπτῆς γῆς ὡραιότατα κ·χρωματισμένων καὶ ἐξωγραφισμένων, πρὸς τούτοις ἀγγεῖα καὶ διάφορα ἀντικείμενα ἐκ ξύλου καὶ νομίσματα φέροντα Ἑλληνικὰς ἐπιγραφάς· ἰδιαιζούσης ὡραιότητος καὶ πλουσιότητος εἶναι τὸ εὑρεθὲν κόσμημα τῆς βασιλίσσης, συνιστάμενον ἐκ διαφόρων διαδημάτων καὶ στεμμάτων, κατεσκευασμένων ἐκ φύλλων χρυσοῦ, ἐνώτια μετὰ τῶν πλέον ποικίλων κεφαλῶν, ἀνθρωπίνων καὶ ἄλλων ζώων, ἐμπαιστικῆς τέχνης, πρὸς τούτοις περιλαίμια, περίαπτα καὶ δακτυλίδια, κεκοσμημένα ἅπαντα μὲ γεγλυμένους λίθους, ἅπαντα ταῦτα ὡραίας τέχνης καὶ φέροντα τὸν τύπον Ἑλληνικῆς καταγωγῆς. Μεταξὺ τῶν κειμηλίων τοῦ εἵδους τούτου πρὸ πάντων ἐρελκύνει τὴν προσοχὴν καὶ θαυμασμὸν ἐκάστου τὸ τῆς Βασιλίσσης χρυσοῦν κόσμημα, συνιστάμενον ἐκ πολλῶν χρυσῶν ἀλύσεων, εἰς ἃς ἦτο προσηρτημένον μέγα νόμισμα μὲ τὸ ἔμβλημα τῆς Παλλᾶδος Ἀθηνᾶς καὶ τοῦτο τὸ κόσμημα ἐκάλυπτε τὸ στήθος τῆς Βασιλίσσης· λίαν περίεργον εἶναι ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς Παλλᾶδος Ἀθηνᾶς συμφωνεῖ ἀκριβέστατα

μέ τήν περιγραφήν, ἥς μνείαν ποιεῖται ὁ Παυσανίας, διαλαμβάνων περὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου ἐν τῷ Παρθενῶνι. Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ὠραιότης τοῦ ἔργου τούτου, οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ταῦτα πάντα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς τελειοποιημένης Ἀττικῆς τέχνης, καὶ οἱ διασημότεροι τῶν ἀρχαιολόγων καὶ φιλολόγων συμπεραίνουνσιν ὅτι ταῦτα κασκευάσθησαν ἐν Ἀθήναις διὰ τὸν βασιλικὸν τοῦτον εἰκόν· τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως, κατασκευασθὲν ἐξ ὀρεχάλκου, εἶναι κεκοσμημένον μὲ χρυσᾶ ἐμβλήματα, προϊόντα τῶν ἐμπαιστῶν· μεταξὺ δ' ἄλλων κοσμημάτων διακρίνονται κεφαλαὶ Μεδουσῶν καὶ σκυθικῶν πολεμιστῶν. Ἀξιοσημείωτος εἶναι καὶ ἡ εὗρεσις χρυσῆς τινος προσωπίδος, εὑρεθείσης ὅμως ἐντὸς ἄλλου τινὸς τάφου ἐπὶ γυναικείου κρανίου. Μετὰ τὸ ἀνοιγμὰ τῆς εἰρημένης λάρνακος, ἐφάνησαν καὶ τὰ φορέματα αὐτῆς κατεσκευασμένα ἐκ χρυσοῦφαντου ἐρίου, ἅτινα μετὰ τὴν τοῦ ἀέρος ἐπήρειαν μετεβλήθησαν εἰς παιπάλην· πέριξ τῶν λειψάνων τοῦ γυναικείου τούτου σκελετοῦ εὑρέθησαν καὶ πλῆθος πολυτίμων ἀντικειμένων, ἀνηκόντων εἰς γυναικεῖα κοσμήματα, ὧν ἡ ὠραιότης δὲν εἶναι πολὺ κατωτέρα τῆς τῶν περιγραφέντων κοσμημάτων τῆς Βασιλίσσης. Ὡς πρὸς τὴν σπανιότητα τὰ ἐξ ἡλέκτρου τεχνουργήματα ὑπερβαίνουνσι τὰ ἐκ χρυσοῦ· καὶ κυρίως ἀγγεῖόν τι, εὑρεθὲν εἰς τοὺς πόδας τῆς βασιλίσσης, θεωρεῖται ὡς τὸ πολυτιμότερον πάντων τῶν εὑρημάτων καὶ πάσης τῆς συλλογῆς· ἐπὶ αὐτοῦ ὑπάρχουσιν εἰκόνες Σκυθῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν διακρίνονται δύο, ἐξ ὧν τοῦ ἐνός· ἐκβάλλουσιν ὀδόντα, τοῦ δὲ ἄλλου ὡς τραυματίου περιδένουσι τὸν πληγωθέντα πόδα. Ὁμοίως εὑρέθησαν πλῆθος ἀγγείων ἐξ ἀργύρου ἐξόχου ὠραιότητος καὶ ποικιλίας ὡς πρὸς τὰ σχήματά των καὶ ὡς πρὸς τὰ ἐπ' αὐτῶν ἐμβλήματα, ὥστε μόνον τὸ μουσεῖον τῆς Πουρβονείας ἔχει ἀνωτέραν πληθὺν τῶν τοιούτων ἐξ ἀργύρου ἀγγείων ἢ ἄλλων, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ ἐξ ἡλέκτρου, ὕλου καὶ ὀπτῆς γῆς ἀντικείμενα εἶναι σημαντικά. Τὰ λείψανα δύο ἐκ ξύλου κυπαρίσσου κατασκευασθεισῶν λαρνάκων ὑπερβαίνουνσι ὡς πρὸς τὴν λεπτότητα τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν κοσμημάτων πᾶν ὅ,τι μέχρις ὥρας ἐκ τῆς ἀρχαιότητος διετηρεῖτο καὶ ὑπὸ τοῦ πανθαμάτορος χρόνου δὲν κατεστράφη. Τὰ διὰ ζωγραφιῶν κεκοσμημένα ἀγγεῖα ἐξ ὀπτῆς γῆς ὁμοιάζουσιν τὰ μέγιστα μὲ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ὥστε φαίνονται προϊόντα τοῦ ἐμπορίου μετενεχθέντα ἐκ τῆς Ἀττικῆς. Εὑρέθησαν πολλὰ ἀγγεῖα ἀρχαῖοθ' ῥυθμοῦ καὶ τελειότητος πηγάζοντα ἐκ τῆς τοῦ Ἀττικοῦ μεγαλείου ἐποχῆς, καθ' ἣν τὰ κεραμεῖα τῶν Ἀθηνῶν προμήθευσον εἰς πάσας τὰς τῆς μεσογείου θαλάσσης πόλεις τὰ προϊόντα αὐτῶν. Μεταξὺ τούτων τῶν ἀγγείων εὑρέθη ἐν πλουσιοπαρόχως χρυσῷ κεκοσμημένον ἕπερ κατὰ τῶν ἀρχαιολόγων τὴν γνώμην εἶναι ἀγγεῖον τοῦ γάμου ἢ νύμφῃ κἀθηται ὠραιῶς ἐστολισμένη ἐπὶ τοῦ θρόνου, δύο παῖδες μετέωροι καταγίνονται εἰς τὴν τῶν τρι-

χῶν καὶ βοστρύχων διακόσμησιν διὰ μαργαρίτων καὶ ἄλλων κοσμημάτων. Ἐκατέρωθεν προσεγγίζουσι τῇ νύμφῃ γυναῖκες ὑπηρετοῦσαι καὶ τὰ πλέον ποικίλα κιβώτια καὶ κοσμήματα αὐτῇ προσφέρουσαι. Ἐπίσης τὰ εὑρεθέντα νομίσματα ἔχουσι μὲν μεγάλην ἱστορικὴν ἀξίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν διάσημον νομισματολόγον καὶ διερμηνευτὴν αὐτῶν εἶναι ἀρχαιότερα τοῦ βασιλέως Λεύκωνος, ὅστις κατὰ τὸν πρῶτον Πελοποννησιακὸν πόλεμον τύπον φιλικῶς καὶ φιλοφρόνως πρὸς τοὺς Ἀθηναίους προσηνέχθη. Διάφοροι ἐν ταῖς λαρναξίν εὑρεθεῖσσι ἐπιγραφαὶ ἐξεδόθησαν ἤδη καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ διάσημον σύγγραμμα τοῦ Boeckh, τὸ ἐπιγραφόμενον: Corpus inscriptionum graecorum.

Ξ. ΛΑΝΔΕΡΕΡ.

(Ἐκ τῆς Ἐφημερίδος τῶν Φιλομαθῶν.)

ΣΤΕΨΙΣ

τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Β΄.

Α.

Ὁ ἐπιχειρῶν νὰ γράψῃ τὰ κατὰ τὴν στέψιν τοῦ Μεγαλειοτάτου αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Β΄. ἐπιλαμβάνεται ἔργου δυσκολωτάτου· ἀγνοεῖ πόθεν δεῖν ν' ἀρχίσῃ, τί πρῶτον νὰ εἴπῃ, τί μᾶλλον νὰ θαυμάσῃ· λαμβάνει τὸν κάλαμον μετὰ δυσπιστίας, ἀμφιδάλλων ἂν δύναται ποτε νὰ εὕρῃ χρώματα ἀνάλογα πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ καταπληκτικὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν προτίθεται νὰ σχεδιάσῃ. Αὕτῃ ἡ δεινότερα μούσα, καθὰ γράφει τις τῶν παρευρεθέντων καὶ ἰδίους ὀμμασιν ἰδόντων τὸ μοναδικὸν ἐκεῖνο θέαμα, ἐκπληκτος καὶ τεθορυβημένη, ἀντὶ περιγραφῆς, λέξεις ἀνθρώπους καὶ τραυλίσματα ἤθελε προφέρῃ, ἂν, ὡς ἐγὼ, ἔβλεπε μαρμαρύσσουσαν τὴν ἐκθαμβητικὴν ἀπειρίαν χρυσοῦ καὶ μαργαρίτων, ἡλίων καὶ ἀδαμάντων, τὴν πολυτέλειαν καὶ τὸν ὄγκον, μεθ' οὗτινος παρέστη κεκοσμημένη ἡ ἀρχαία τῶν Τζάρων μητρόπολις, ἐορτάζουσα τὴν στέψιν τοῦ γαληνοτάτου Κυρίου της,

Ἡμεῖς δὲν παρευρέθημεν εἰς τὴν πάνδημον ταύτην τελετὴν, καὶ διὰ τοῦτο